

श्रीः
ॐः
चण्डीरहस्यम्

ச ண்டி ரஹ் ச்ய ம்

यच्छक्तिलेशसकृदर्पणपात्रभाव -
मात्रादपि द्रुहिणशौरिमहेश्वराणाम् ।
प्राप्तो यदि श्रुतिशतैः परमात्मभाव -
स्तामम्ब देवि भवती किमिति स्तुवन्तु । ११

कृत्वा मुखं पशुपतिर्भवती किलैका
निर्माति पालयति हन्ति जगन्ति देवः ।
तज्जामिताविपरिवृत्तिकृते तमेव
शम्भुं मुखं कृतवती भवतीति मन्ये । १२

विश्वं नियच्छति विशृङ्खलचेष्टितो यः
सोऽपि त्वया नियमनीय इति स्फुटं नः ।
वैवस्वतं चिकुरभावजुषं यदम्ब
बध्नासि वेणिकबरीग्रथनादिभेदैः । १३

भ्रूकिंकराणि भुवनानि तव भ्रुवौ च
संध्यात्मिके इति गृणन्ति यतोऽत एव ।
कर्माणि मातरितराणि करोतु मा वा
संध्यां पुनर्भजत एव समस्तलोकः । १४

जाता दृशो जननि पावकतेजसैव
तिस्रस्तवेत्यपि किमागमबोध्यमेतत् ।
पापान्यपाङ्गवलनैः परिमार्जतीनां
तासां च पावकपदे विचिकित्सते कः । १५

मूल्यं न यस्य भुवनानि चतुर्दशापि
मुक्ताफलं वहति तत्तव नासिकेति ।
चित्रीयते किमपि चेतसि मे न मातः
किं राजराजपदवीं भजतामलभ्यम् । ।६

नासाधिकारमिह गन्धवहात्मकत्वं
देवि श्रुती स्वयमपाहरतां भवत्याः ।
सर्वाः श्रुतीरपि तु सा स्ववशे चकार
किं दुर्लभं त्रिषु जगत्सु धनेश्वराणाम् । ।७

प्राञ्चो जगज्जननि ये पतयः प्रजानां
ते देवि संववृतिरे दशनात्मना ते ।
नो चेत्तदन्तिकतले रसनाग्रभागे
किं भारती वसति किंकरतां गतेव । ।८

स्वेनात्मना मुररिपुर्दनुजैर्विगृह्य
वारान् कतीह न बभार पराङ्मुखत्वम् ।
ओजायितुं स निरपायमुपायवेदी
बाह्यात्मना परिणतो नियतं भवत्याः । १९
वर्षन् करो महिषमर्दनि ते वसूनि
प्रस्तूयतां कविजनैर्न ममाद्भुतं तत् ।
आसादिता वसुभिरङ्गुलिता यदीया
कस्तस्य शंस वसुवर्षविधौ प्रयासः । १०

सोमेऽमृतं कतिचिदेव पुरा लभन्ते
तल्लभ्यमस्तु जगतामिति तर्कयन्त्या ।
नीतः पयोधरदशां स शिवे त्वया य-
दस्मादृशामयमतर्कितभाग्ययोगः । ।११

ब्रह्मर्षिशापभवया त्रपया महत्या
प्रागास्त यः क्वचन देवि सरस्यदृश्यः ।
नूनं स एष विबुधाधिपतिर्भवत्याः
प्राप्तो वलग्नपदवीमधुनाप्यदृश्यः । ।१२

पादौ बभूव तव पद्मभवस्ततः किं
बाह्यात्मना परिणनाम हरिस्ततः किम् ।
सिद्धा नितम्बविधया वसुधा यदा ते
सिद्धस्तदा पुरहरस्य मनोरथोऽयम् । १३

यद्वारुणं कथितमूरुयुगं सजङ्घ-
मिन्दीवरच्छदसकान्ति न वारुणं तत् ।
प्राचेतसं तदिह वर्णयितुं क्षमेत
प्राचेतसं कविकुलप्रथमं विना कः । १४

वक्त्रैरकृत्रिमवचांसि वहन् विषण्णो
वेधाश्चिरं विपरिणम्य पदात्मना ते ।
संधार्यतेऽद्य शिरसा सकलैरमीभिः
क्लिष्टश्चिरात् किमुपयातु न जातु हर्षम् । १५

बाह्यं तमो हरति यस्तपनः कथंचि-
त्पादौ तवाङ्गुलितयाम्ब भजन् स एव ।
अन्तस्तमांसि च हरत्यतिदुर्हराणि
किं सेव्यसेवनविधिर्न करोति पुंसाम् । ।१६

देवेषु वासवमुखेषु निजां निधाय
शक्तिं यदम्ब समये पुनरग्रहीस्त्वम् ।
कर्पूरभाजननयादधुनापि ते ते
कीर्तिं वहन्ति कियतीमपि तावतैव । ।१७

तेजांसि च प्रहरणानि च यानि यानि
देवेषु देवि निहितानि पुरा भवत्या ।
तान्येव निष्फलतराणि तदाश्रितानि
त्वत्स्वीकृतानि फलवन्ति बभूवुरित्थम् । ।१८

शक्त्या यया दिविचरा अतिशेरतेऽस्मान्
सा च त्वमित्यवगतः सकलैश्च तन्त्रैः ।
किं त्वं विचारकुशलैरसि सेवनीया
किं देवतास्तव ऋजीषदशां प्रपन्नाः । ।१९

इन्द्रं यजन्तु तव गर्भमुपासते ते
वह्निं यजन्तु नयने तव तर्पयन्ति ।
भानुं नमन्तु विनमन्ति पदाम्बुजं ते
सर्वं जगन्ननु समर्चति सर्वथा त्वाम् । ।२०

केचित् प्रतीकमितरे तु समग्ररूप-
माराधयन्ति तव ये पुनरास्तिकाः स्युः ।
नास्तिक्यवादनिरता नरके पतन्तो-
ऽप्यम्ब स्तुवन्ति चिकुरात्मकमन्तकेन । ।२१

शौरिं विबोध्य समराय तमुद्यमय्य
व्यामोह्य दानववरौ कृतसंविधाना ।
मातस्त्वमेव मधुकैटभयोर्निहन्त्री
शार्ङ्गी कृते भवति शस्त्रपदाभिषिक्तः । ।२२

दैत्यौ वरं वितरतो निजनाशरूपं
दैत्यारये त्रिजगतां वरदो वरार्थी ।
इत्थं प्रचोदितधियां क्षममीश्वरत्वं
वृत्तेषु किं न सचिवोऽपि नृपं नियुङ्क्ते । ।२३
न्यस्तं यदा शिरसि पादतलं भवत्या
लब्धं तदैव महिषेण परं पदं ते ।
हन्तुं पुनर्यदिदमाददिषे त्रिशूलं
तत्ते जगज्जननि सङ्गरसंभ्रमेण । ।२४

कस्त्वां रणे जयतु कस्तव हन्तु दर्पं
को वास्तु ते प्रतिभटो भविता पतिः कः ।
दैत्यं प्रतारयितुमेव कृतोऽभ्युपायो
देवं न विस्मृतवती भवती महेशम् । १२५

चण्डि द्विषस्तव निपेतुरपेतकृत्या-
श्चण्डाट्टहासनिनदैरिति नाद्भुतं नः ।
दृष्टक्रियस्त्रिषु पुरेषु तवाप्रसिद्धो
मन्दस्मितार्धमहिमा न हि मादृशानाम् । १२६

कर्माणि यानि दश ते जनभीषणानि
कल्याणदानि भजतामभिजानतां वा ।
तैरेव विश्वमखिलं परिवृत्तिभेदै-
र्बध्नासि मुञ्चसि च कुञ्चिकयेव यन्त्रम् । १२७

अन्वासितं हरिहरद्रुहिणैः सदरै-
र्जामातृभिस्तनुभवैर्दुहितुः सुतैश्च ।
अग्रोपवेशितजगज्जननीसमाज-
माराधये जननि रूपमनुत्तरं ते । ।२८
सर्वानुकम्पनपरं स्वकृतोपदेशैः
सार्वज्ञगर्वशमनं तरुणेन्दुमौलेः ।
सत्त्वैकसारमकृतोक्तिपथानुसारं
सारस्वतं वपुरिदं तव चिन्तयामः । ।२९

नन्दात्मजेति ननु वर्षसि हेमराशिं
शाकम्भरीति शमयस्युदरोपसर्गान् ।
योगीश्वरीति परिहृत्य भयानि भक्तान्
मातेव पाययसि कामदुघौ स्तनौ ते । ।३०

इच्छात्मिका पुरहरस्य चिदात्मिका च
शक्तिस्त्रिलोकविदिते न हि तत्र शङ्का ।
ते चार्चिते जनयतः किल यत्प्रसादं
तामाश्रये भगवतः कृतिशक्तिमाम्बाम् । ।३१

त्वं चेतनासि हृदयं त्वमसि प्रजानां
त्वं वृत्तयो धृतिमतिप्रमुखास्तदीयाः ।
कैः साधनैरभिमुखीकरणं तव स्यात्
स्वेनैव देवि दयसे यदि तद्वयेथाः । ।३२

त्वत्पूजनं यदिह जानदजानदहं
मातश्चकर्थं महती किल चातुरीयम् ।
जानद्भिरेव भवती यदि पूजनीया
लुप्येत पूजनकथैव जगत्त्रये ते । ।३३

यावत्परत्वमखिलागमबोधितं ते
तावत्ततः शतगुणं च सुखाश्रयासि ।
वेदास्त्वदर्चनविधानपरा हि नो चे-
दम्ब स्युरब्धितरणोक्तिवदप्रमाणम् । ।३४

प्राज्ञानभिज्ञसुलभां परिपूर्णशक्ति-
मव्याजभूतकरुणापरिणामरूपाम् ।
अम्बां मनागपि मनस्यवलम्बमाना
धीरा न बिभ्यति कथंचिदितोऽमुतो वा । ।३५

अभ्यर्थनीयमखिलं भवदाश्रिताना-
मभ्यर्थितं प्रथममेव हि देवसर्गैः ।
अम्ब स्मरन्सफलयाम्यवशिष्टमायु-
रङ्गानि ते भुवनमङ्गलमङ्गलानि । । ३६

। इति श्रीनीलकण्ठदीक्षितविरचितं चण्डीरहस्यं संपूर्णम् । ।